

29. Paaudžu sirsnīgā divkauja

Pēcpadomju Latvijā paaudžu konflikts (metaforiski – paaudžu sirsnīgā divkauja) ir ikdienas sastāvdaļa. Ar to sastopamies visur – darbā, mācību iestādēs, politikā, mākslinieciskajā un zinātniskajā jaunradē.

Aizvadītajos gadu desmitos paaudžu konflikts ir tikpat pierasta izpausme kā veselā saprāta trūkums, korupcija, „prihvatizācija”, zagšana, „bomži”, narkotiku upuri, kredīta saistības un trulas izdarības, kuras arī šajās dienās medijos raksturo ar vārdiem „Eiropas iegūšana”, prokuroru „BLABLABLA”, „vienu vēlēšanu projekts”, „ar katru nākamo Saeimu intelektuālais potenciāls kļūst vājāks”, „valsts kontroliere kļūst arvien elegantāka”, „Rīgas hipsteri pulcējas īpaši modīgā burziņā”, „bagātie un smukie dzīro skaisto cilvēku klubīnā” u.tml.

Pie mums paaudžu divkaujas sirsnīgākais ierocis ir nolamāšana par marasmatīķi. Visbiežāk ar epitetu „vecāis”. Epitetu pilnīgi aplami lieto pašmāju seklās izglītības upuri. Viņi nezina, ka marasms gandrīz simtprocentīgi ir iespējams vienīgi veciem cilvēkiem. Jauniešiem diemžēl iet secen laime nonākt marasmatīķu statusā. Jauniešiem ir citas kaites, tāpēc, drošs paliek drošs, viņi pievieno smieklīgo epitetu „vecāis”.

Ja „Google” meklēšanas sistēmā latviešu valodā ierakstām vārdus „marasmatīķis”, „vecāis marasmatīķis”, „vecie marasmatīķi”, tad Internetā ļoti cienījamā apjomā pietaisītās un elektroniskajā karstumā izgarojošās kaudzes tvaikos koši izeaigojās latviešu tautas paaudžu apskaužamā saliedētība. Taisnība, ja palasa atlasīto materiālu kalnu, tad sirsnīgais ierocis galvenokārt tiek lietots anonīmajos komentāros, kur kārtīga jauntautieša cēlā morālā raudze un publiskā bravūra uzplaukst bez jebkāda dopinga.

Lūk, daži lakoniski piemēri: „vecie marazmātiķi, kuriem padomju sistēma ir iedolbījusi”; „izdevīgi uzturēt mītu par TB marazmātiķiem un VL tautisko sīrupu”; „Stulbie vecie marazmātiķi”; „Bet ko tu gribi....tu paskaties, kas piketē ! Pārsvārā tie ir vai nu pensionāri vai marazmātiķi”; „„Pasniedzējs marazmātiķis”: lai kā šito marazmātiķi neciešu, bet par rektoriem tiešām nemeloja, izglītība ir zem katras kritikas, pat ja ir mazs finansējums utt.”; „Visus blāvējus, nostādīt rindā un marš pa Rīgas bērnu dārziem trūkstošo skolotāju vietās! Citādāk visādi bezsmadzeņu marazmātiķi te savākušies. Kad iegūsiet vismaz pāris gadu pieredzi pedagoga amatā, tad varēsiet smirdēt!”; „Izņemot to veco marazmātiķi sudrabkalnu”.

Daži analītiski izpušķotāki piemēri: „Vecākā politiskā paaudze ir smagi un neārstējami slima: tā ir inficēta ar sāncensību, korumpētību, egoismu, šauri ierāmētu redzējumu par valsts attīstības perspektīvām, sekliem un bīstami novecojušiem padomju laika (!) stereotipiem par politiku, par to, ko drīkst darīt, bet ko nedrīkst; kam dot, bet kam atteikt. Latvijas intelektuālā jaunatne, kura nepazīst padomju politekonomikas idiotismu un marasmu, pagaidām vēl ir brīva no šiem bacīļiem, kaut arī vecākā politiskā paaudze visiem spēkiem cenšas uzspiest tai novecojušos uzskatus par to, kā jādzīvo tālāk”. „Tieši vecā politiķu-marazmātiķu un ekonomistu-kaitnieku paaudze novedusi valsti līdz situācijai, kad no Latvijas Intelektuālā kapitāla gandrīz nekas nav palicis pāri. Spējīgajiem un talantīgajiem jauniešiem netiek dota iespēja realizēt savu radošo potenciālu un inovatīvās idejas, jo visas ražošanas resursi strādā vecās paaudzes korumpēto politiķu interesēs. Ja jaunieši neemigrē uz citām valstīm, viņi grimst nabadzībā, nesaņemot nepieciešamo izglītību un atbalstu no valsts puses. Nogurstot no cīņas ar netaisnību, tūkstošiem talantīgu Latvijas jauno cilvēku meklē atvieglojumu alkoholā un narkotikās”.

Kā redzam, paaudžu divkaujā līdzdarbojās mūsu jauniešu augstā valodas kultūra. Viņi neprot pareizi rakstīt vārdu „marasmatīķis”. Dzimtās valodas nepareiza lietošana arī ietilpst aizvadīto gadu desmitu nacionālo panākumu kartotēkā. Valodas kroplības ir pēcpadomju ikdienas sastāvdaļa un jaunāko paaudžu ķermeņa augšdaļas gangrēnas CV.

Loģiski, ka arī vecākajai paaudzei ir savi sirsnīgi ieroči paaudžu divkaujā. Paaudžu konflikts ir dialogs. Tas nav jaunatnes monologs. Tāpēc vecākā paaudze neklusē un atbild jaunatnei.

Šajā atbildē populārākais ir satraukums par jaunās un vidējās paaudzes neizglītotību un neinteliģenci, garīguma necieņu un vieglprātīgo attieksmi pret dzīvi, bez jēgas burzoties ap patērēšanu un izklaidi. Vecākai paaudzei ļoti nepatīk korupcijas un zagšanas milzīgā izplatība

jauneklīgo valsts un pašvaldību ierēdņu kontingentā, viņu alkātīgā gatavība iztirgot svešiem nacionālās bagātības, patriotisma trūkums un verdziskā pielīšana Rietumu kaklakungiem. Vecāko paaudzi ļoti satrauc jaunatnes tumsonīgā attieksme pret tautas pagātņi, rusofobijas, nacisma un antisemitisma iezombētība.

Vecākā paaudze saprot, ka tautas liktenis ir apdraudēts, jo jaunākās un vidējās paaudzes cilvēciskā kvalitāte („Latvijas Intelektuālais kapitāls”) nav spējīga nodrošināt etnosa vērtīgu pastāvēšanu. Spējīga ir nodrošināt tikai nevērtīgu pastāvēšanu.

Tā, piemēram, Latvija lielās ar studentu skaitu. Taču uz jauniešu dzīves izpratni un zināšanām studēšanas masveidīgums neatsaucās. Internetā lasot tekstus un komentārus, negribas pat ticēt, ka augstākās izglītības masveidīguma zemē var būt tik stulbi un nezinoši jaunieši. Pie tam ar hiperpārspīlētu pašvērtības apziņu, kas liecina par vāju garīgo veselību.

Piemēram, nav iespējams ticēt, ka šādus teikumus ir rakstījis garīgi vesels cilvēks: „Neskatoties uz to, ka mums subjektīvi šķiet, ka latviešu tauta pastāv, sākot iedziļināties, precīzāk, mēģinot izdibināt, kā iespējams novilkt robežas starp to, kas pieder un kas nepieder šai tautai, neizbēgami nākas secināt, ka to nav iespējams izdarīt. [...] Būtu labi, ja mēs varētu apzināties, ka tauta, nācija, valoda, kultūra - tās ir zināma līmeņa metaforas, kuras mēs izmantojam kā ikdienā nepieciešamu vienkāršojumu, labi apzinoties, ka realitātē tās neeksistē.”

Ar tādu zināšanu putru nav iespējams ne komunicēt, ne polemizēt. Iespējams ir tikai formulēt putras autora diagnozi. Taču pats šausmīgākais ir tas, ka šīs putras autors ir pasniedzējs un savu zināšanu putru viņš iezombē Pārdaugavas studentiem.

Pretpaaudžu konfliktu tāpat kā pret jebkuru sociālo parādību var dažādi izturēties. Taču jebkurā gadījumā ir jāatceras, ka paaudžu konflikts ir viena no vislaunākajām sociālajām traģēdijām, kādas var piedzīvot tauta. Paaudžu konflikts izjauc tautas garīgi psiholoģisko kopību, bez kuras tauta pārvēršas par savstarpēji naidīgu un mežonīgi agresīvu elementu baru. Tajā starp bērniem un viņu senčiem valda mežonīgi agresīvs naidis. Tas atspoguļojās arī dotajos citātos.

Paaudžu saliedētība ir tautas civilizētības un tautas kulturoloģiskās vērtības ļoti svarīgs nosacījums, kas nodrošina uzticību tradīcijām, kārtību un harmoniju. Paaudžu konflikts kavē tautas normālu attīstību, kā arī nekavējoties veicina citas sociālās nelaimes.

Obligāti veicina sabiedrības morālā klimata pasliktināšanos un ģimenes sociālā institūta sairumu. Tas ir daudzkārt vēsturiski piedzīvots: ja ir vāja ģimeniskā konsolidācija, tad ir vāja visas tautas un tās pilsoniskās sabiedrības konsolidācija. Respektīvi, ja ir vājas ģimenes, tad ir vāja tauta un valsts. Katra ģimene sniedz savu ieguldījumu sabiedrības tagadnē, kā arī sagatavo sabiedrību nākotnei. Mums ir vāja valsts, jo mums ir vāja tauta. Mums ir vāja tauta, jo mums ir vājas ģimenes, kuras pūdē ārprātīgi riebīgais paaudžu konflikts.

Skaidrs, ka mūsdienā Latvijā nevar būt stipras ģimenes, stipra tauta un valsts, ja „Latvijas intelektuālajai jaunatnei” ir tāda riebīga attieksme pret saviem vecākiem un vecvecākiem. Turklāt vārdu kauju var turpināt, jo noteikti daudzi vecākās paaudzes pārstāvji gribēs sarkastiski komentēt minēto saviļņojošo fenomenu („Latvijas intelektuālā jaunatne”) un šī fenomena prāta spējas, izglītības un inteligences vispārējo zemo pakāpi.

Bet minēto fenomenu kritiski komentēt gribēs ne tikai vecākā paaudze. Pirms neilga laika jauns politiķis par jaunajiem politiķiem secināja: „Ja jūs paskatītos uz tiem politiķiem kādi bija 90-to gadu sākumā un šobrīd, tad izpratne par valsti, par lietu kārtību, par likumdošanas procesu, par Latvijas mērķiem ir kļuvusi daudz, daudz seklāka. Es nekautrēšos paust, ka dažkārt šī darbošanās man atgādina trako māju – kurš pirmais paķer balto halātu, tas ir dakters”.

Zinātne ir daudz darījusi, lai noskaidrotu paaudžu līdzāspastāvēšanas (koeksistences) universiālās likumsakarības. Zinātne ir izteikusi pieņēmumu, ka paaudžu konflikts mēdz būt tikai „baltajiem” cilvēkiem. Citās civilizācijās ļaudis nesaprot, kā var bērni vērsties pret saviem vecākiem un kā var vecāki stingri neseļot savu bērnu audzināšanai un izglītošanai.

Paaudžu „pretstatu estētiku” (J.Lotmans) veicina tas, ka Rietumu civilizācijā ļaudis ļoti lielu uzmanību pievērš materiālās dzīves progresam, nemitīgi modernizējot sadzīves priekšmetus, ieročus, satiksmes un sakaru līdzekļus. Rietumu civilizācijai piemīt progresa mānija. Tā īpaši ir

izvērtusies Jaunajos laikos. Tāpēc zinātne uzskata, ka agrāk arī Rietumu civilizācijā nepazīna paaudžu konfliktu – idejiski progresīvu un idejiski neprogresīvu cilvēku nesaskaņas.

Intensīvas idejiskās nesaskaņas starp paaudzēm radās XVIII gadsimta beigās un XIX gadsimta sākumā. Tolaik Eiropā dominēja romantisma normas un enerģiski sākās zinātniski tehniskā revolūcija.

Rietumu zinātnē paaudžu konfliktu sāka rūpīgāk pētīt tikai XX gadsimtā. Pirms tam filosofija un daiļliteratūra iztīrāja „tēvu un dēlu” problemātiku. Raiņa daiļrade sākās ar šīs problemātikas māksliniecisko analīzi. Protams, šī problemātika vienmēr pastāvēja un vienmēr tika vērtēta kā organiska parādība, bez kuras cilvēki nevar iztikt kopdzīvē.

Tam, ko mēs šodien dēvējam par paaudžu konfliktu, praktiski ir divējāda iedaba. No vienas puses par paaudžu konfliktu dēvējam tās nesaskaņas, kurām īstenībā ir tikai ģimenisks raksturs. Tās ir nesaskaņas, kas rodas starp vecākiem un bērniem audzināšanas un izglītošanas jautājumos. Piemēram, bērni var kaut kādā veidā nepaklausīt vecākus, bērni var pretoties vecāku gribai, norādījumiem un padomiem pedagoģiskajā ziņā, bērniem var nepatikt vecāku didaktiskā pieeja utt.

No otras puses var būt paaudžu konflikts idejiskajā ziņā – pasaules uzskata, politisko, ekonomisko, morālo, estētisko, reliģisko un cita veida uzskatu jomā, kā arī tehnoloģiskās kompetences jomā, kas ir tagad spilgti sastopams. Tādam paaudžu konfliktam ir sociāls raksturs, un tas būtiski atsaucās uz sabiedrības attīstību, radikāli ietekmējot visas tautas dzīvi.

Tāds paaudžu konflikts lielā mērā balstās uz jēdzienu „laikmetīgs” („moderns”) un „nelaikmetīgs” („nemoderns”) antinomiskumu. Vārdi „moderns” un „nemoderns” modē nāca romantisma laikmetā, un gadu gaitā to popularitāte nemazinājās. Gluži pretēji – ieguva īpaši modīgu auru un kļuva par universiālu kritēriju.

Rietumu civilizācijā eksistē ne tikai progresa mānija, bet arī konservatīvisms, kas balstās uz noteiktu dzīves pieredzi un cilvēka eksistenciālajām vērtībām. Loģiski, ka konservatīvisms ir vecākās paaudzes prioritāte, tiecoties atsaldēt jaunāko paaudžu progresa kaislības un izraisot gan ģimeniskā rakstura, gan sociālā rakstura paaudžu konfliktu.

Runājot par paaudžu konfliktu tehnoloģiskās kompetences jomā, noteikti nākas minēt par vienu interesantu un katrā ziņā arī amizantu momentu. Tagad ir stabili noskaidrots, ka jauno paaudžu tehnoloģiskā kompetence (piem., elektronisko un digitālo iekārtu lietošanā) galvenokārt lieliski izpaužas tikai ārējā, proti, tehniskajā ziņā. Šajā ziņā jaunākās paaudzes krietni apsteidz vecāko paaudzi. Jaunākās paaudzes prot veikli spaidīt dažādu iekārtu klaviatūru, izmantojot programmu iespējas.

Taču jaunākās paaudzes ievērojami atpaliek savas tehniskās darbības jēgas un vērtības izpratnē. Nepārprotami eksistē jauniešu tehnoloģiskais infantilisms. Jaunieši nesaprot un arī neinteresējas, kā tehnoloģiskā kompetence atsaucās uz viņu psihi – viņu darbību, uzvedību un komunikāciju. Jaunākās paaudzes bez vecākās paaudzes palīdzības nav spējīgas saprast un novērtēt savas lieliskās tehnoloģiskās kompetences sociāli psiholoģisko efektu, jaunās tehnoloģijas saistību ar kultūras kontekstu, jaunās tehnoloģijas ietekmi uz cilvēku apziņu, cilvēku komunikāciju, morāli, sociālajiem institūtiem, darba ražīgumu, darba organizāciju, privātās dzīves intimitāti, valsts drošību utt. Vārdu sakot, jaunatne ar baudu „spaida pogas”, bet vecākā paaudze ar baudu zinātniski analizē šīs darbības jēgu un nozīmību, cenšoties savu pētījumu rezultātus (nebūt vienmēr sociāli un psiholoģiski iepriecinošus) iestrādāt audzināšanas un izglītošanas procesos.

Par paaudžu vecumu, paaudzes aktīvās darbības ilgumu un paaudžu hronoloģiju zinātnē ir atšķirīgi ieskatī. Tomēr vairākos jautājumos ir zināma vienprātība. Tā, piemēram, nav noliedzams, ka katrā vēsturiskajā periodā eksistē četras paaudzes: 1) bērni līdz 18 gadu vecumam, 2) jaunākā paaudze no 19 līdz 32 gadu vecumam, 3) vidējā paaudze no 33 līdz 65 gadu vecumam un 4) vecākā paaudze no 66 gadu vecuma. Šajā shēmā var mainīties vecuma robežas, kā arī var atsevišķi neizdalīt pirmo, bērnu, paaudzi, to iekļaujot jaunākajā paaudzē. Tāpēc zinātnē un sadzīvē ir ļoti izplatīts viedoklis, ka attiecīgajā laikā sabiedrība sastāv no trim paaudzēm: jaunākās, vidējās un vecākās paaudzes.

Samērā vienprātīgi tiek uzskatīts, ka dzīvei nobrieduša indivīda vecums sākas no 33 gadiem, bet jauniešu pašapliecināšanās posms ir no 19 līdz 32 gadiem. Cilvēka aktīvas un produktīvas darbības ilgums ir apmēram 33 gadi (33-65 g.). 1848.gadā Fransu Renē de Šatobriāns rakstīja, ka katra paaudze ilgst 33 gadus – Jēzus Kristus dzīves laiku.

Zinātnē ideāla vienprātība ir par to, ka paaudze ir cilvēku kopums, kuru vieno kopīgs dzīves laiks un kopīgi vēsturiskie notikumi, kopīgais liktenis un relatīvi kopīgā dzīves izpratne. Ļoti svarīga loma ir dzīves izpratnes kopībai. Tāpēc ne vienmēr vecuma atšķirības formē paaudžu idejiski saturiskās atšķirības.

Literatūrzinātnieki, piemēram, zina, ka starp atsevišķiem dzejniekiem var būt liela gadu starpība, taču var būt kopīga dzīves izpratne. Piemēram, Puškinu un Gogoli vecuma ziņā šķir 10 gadi, taču viņi jutās kā viena paaudze. Turklāt Žukovskis bija 13 gadus vecāks par Puškinu un piederēja ne tikai citai paaudzei, bet pilnīgi citam laikmetam. Latviešu kultūrā paaudžu pašapziņas kopība ļoti izteikta ir tēlotājas mākslā. Mūsu gleznotājiem var būt liela gadu starpība, taču visiem piemīt kopīga modernistiska attieksme pret mākslu un dzīvi. Vismaz tās tas bija pirms „Latvijas intelektuālās jaunatnes” postmodernistiskajām cūcībām.

Rietumu civilizācijā sociālā rakstura paaudžu konfliktu bums sākas Jaunajos laikos. To sekmēja ne tikai progresa mānija un zinātniski tehniskā revolūcija. Paaudžu konfliktu rašanās lielā mērā ir atkarīga no sociāli politiskajiem notikumiem. Var teikt plašāk: no kultūras izmaiņu radikālisma un dinamikas.

XIX gadsimts Rietumu civilizācijā pagāja samērā klusi un mierīgi. Eiropiešu rases demogrāfiskā sprādziena un zinātniski tehniskās revolūcijas sekas eiropieši sāka izjust tikai XX gadsimta sākumā, kad strādnieku jaunākajās paaudzēs radikalizējās šķiriskā apziņa un sociālās netaisnības izjūta, kas pārauga revolūcijās. Savukārt jaunāko paaudžu mākslinieciski radošajās aprindās radikalizējās mākslas izpratne, modernistiem mākslu pasludinot par patstāvīgu izziņas sfēru, kurā ir iespējami visdažādākie izteiksmes līdzekļi un ne tikai īstenības atspoguļošana reālajās formās.

Dievs latviešu tautai ir lēmis dzīvot Eiropas teritorijā, kuru XX gadsimtā skāra milzīgi sociālie satricinājumi. Tie ne vienmēr veicināja paaudžu konfliktu, taču vienmēr atsaucās uz latviešu tautas spēju pastāvēt, balstoties uz paaudžu vitālo sadarbību un kultūras tradīciju pēctecību. Revolūcijās, karos, deportācijās gāja bojā un tika izklīdinātas atsevišķas paaudzes, kā arī katras paaudzes vērtīgākais slānis.

Latviešu tautas vēsturē visbriesmīgāko paaudžu konfliktu izraisīja „perestroika”. Tās rezultātā radās briesmīga attieksme pret ģimeni. Ja agrāk sabiedrības galvenā vienība bija ģimene, tad „perestroikas” ieviešanā masu cilvēkiem adresētajā liberālajā demokrātijā sabiedrības galvenā vienība ir indivīds. Ja agrāk cilvēka socializācijas galvenā platforma bija ģimene, tad „perestroikas” rezultātā indivīda socializācijas galvenā platforma (figulāri izsakoties) kļuva iela. Tas nav noslēpums, ka tagad jaunieši mācās nevis no saviem vecākiem un vecvecākiem, bet viens no otra. Un tas var burtiski notikt arī uz ielas, atdarinot ģērbšanās stilu, noskatot frizūru, tetovējumu, skūpstīšanos tramvajā vai pie laternas staba, noklausoties saldkaislus ķērcienus, atdarinot pērtiķveida elegantus žestus, meitenēm mācoties smēķēt ne tikai ejot pa ielu, bet arī parkā skrienot vai braucot ar velosipēdu.

„Perestroika” stimulēja aktīvāk pētīt paaudžu problemātiku. Austrumeiropas zinātne pašlaik izmanto amerikāņu kolēģu sastādīto paaudžu hronoloģiju XX-XXI gadsimtā. Tā sastāv no piecām paaudzēm, kuras dzimušas šādos gados: 1) 1900.-1923.g., 2) 1923.-1943.g., 3) 1943.-1963.g., 4) 1963.-1983.g., 5) 1983.-2003.g. Minētajos laika periodos dzimušajiem cilvēkiem ir relatīvi vienāda izglītība, audzināšana, kultūras vērtības, kopīgi pārdzīvoti vēsturiskie notikumi.

„Perestroikas” organizatoriskā kompānija veidojās galvenokārt no otrās (1923.-1943.g.) un trešās paaudzes (1943.-1963.g.) inteliģences pārstāvjiem, kuri pašlaik ietilpst mūsu vecākajā paaudzē. Tās liktenis ir pretrunīgs. Šī paaudze sastāv no visīstākajiem LR patriotiem un visīstākajiem LR nodevējiem.

Vecākās paaudzes lielākā daļa dedzīgi atbalstīja „perestroiku”, jo naivi ticēja skaistajiem nacionālistiskajiem solījumiem par neatkarīgo un suverēno valsti. Taču pēcpadomju dzīvē lielākā

daļa tika speciāli nobīdīta malā, zaudēja amatu, darbu, iepriekšējo labklājības līmeni. Bet galvenais – piedzīvoja ļoti rūgtu vilšanos nacionālistiskajā ziņā, jo neatkarīgas un suverēnas valsts vietā reāli ieguva nepilnvērtīgu valstisko surogātu. Pēcpadomju dzīvē „panākumus” guva tikai tie šodienas vecākās paaudzes amorālie tipi, kuri bija zemiski gatavi nacionālajai nodevībai, „prihvatizācijai”, kalpošanai Rietumu kaklakungiem. Tāpēc uz šodienas vecākās paaudzes godīgāko daļu var attiecināt Rietumos slaveno zudušās paaudzes (*Lost Generation*) jēdzienu, jo šai daļai tika mākslīgi liegta pašizpaušme visradošākajos dzīves gados.

Ērts liktenis nebija un joprojām nav arī kādai daļai no ceturtās (1963.-1983.g. dzimušās) paaudzes. Tā ir murgujošo stratēģu ķīļu paaudze, mūsu vienotās vienotības „politiķu” āboltiņu, dombrovsku, papriku, intrigu klasiķu un reti nekaunīgo „Eiropas atslēdzēju” kalnietīšu līmeņa paaudze. Tā ir mūsu šodienas valdošā vidējā paaudze – kompradoru paaudze.

Uz šo paaudzi var attiecināt Džeimsa Džoisas interesanto novērojumu par otreizējo sociālizāciju – „*born twice*”. Šīs paaudzes cilvēku kāda daļa (agrāk dzimušie) uz savas ādas izjuta sociālisma kultūras mantojuma nederību un nepieciešamību no jauna mācīties dzīvot jeb, kā teica asprātīgais Džoiiss, piedzimt otro reizi. Pirmo reizi viņi piedzima sociālisma nekur nederīgajā telpā, otro reizi vajadzēja piedzimt liberālās demokrātijas zilajā telpā.

Šai paaudzei lika saprast un daudzi to ņēma vērā, ka viņu vecāki un vecvecāki ir nekur nederīgi cilvēki un viņu dzīves pieredze un garīgais mantojums pilnīgi nemaz nav izmantojams. Šai paaudzei nacionālā nodevība, klanīšanās „europeiskajām vērtībām”, patriotisma trūkums, sociālais nihilisms, ciniska izturēšanās pret tautas un valsts interesēm jau ir pašas par sevi saprotamas cilvēciskās un profesionālās īpašības.

Latviešu tautas vēsturē šī paaudze ir pirmā paaudze, kura veģetē bez īstas mākslas un zinātnes. Šīs paaudzes izglītība ir ļoti duļķaina, jo sastāv no padomju mācību iestāžu sniegtā satura un pēcpadomju izglītības biznesa firmās nopērkamo programmu satura. Kādai daļai duļķainību sacukuro kāds semestris Rietumu universitātē un saskaņā ar Rietumu prasībām sameistarotais projekts ar žanrisko apzīmējumu „disertācija”.

Visvieglprātīgākā dzīve ir mūsu jaunākajai paaudzei - 1983.-2003.g. dzimušajiem jauniešiem. Rietumos šo paaudzi dēvē par millenārisma (gadu tūkstoša) paaudzi.

Visjaunākie no viņiem skolas gaitas sāka tad, ka mūsu skolās jau idiotiski radoši lēkāja zināšanu „plurālisma” un „viedokļu” brīvība, mācību grāmatas sāka rakstīt paši skolotāji atbilstoši savām ražošanas un piepelnīšanās interesēm. Mūsu jaunākā paaudze ir laimīga, jo tai neeksistē tādas kategorijas kā „pagātne” un „nākotne”. Eksistē tikai tagadne. Šī paaudze ir stabils sākums postcilvēku evolūcijā.

Tā ir paaudze, kura nelasa, kurai mājās nav grāmatas, bet zināšanas veidojas no dzirdētā klasē un auditorijā, dzirdētā uz ielas no vienaudžiem un izlasītā vienaudžu komentāros Internetā. Šī paaudze var lepoties ar galēju pragmatismu un galēju infantilismu – nespēju dzīvot īstā kultūrā. Var lepoties ar piederību Interneta, mobilā telefona, brendu, glamūra laikmetam, kurā valda vispārēja jautrība („*fun*”) un totāla bezatbildība. Millenārisma paaudze nelieto vārdus „māksla”, „glezna”, „monogrāfija”, „konceptija”, „teorija”, „zinātne”, jo īsti nezina, ko šie vārdi nozīmē. Viņu mutē ir tikai leksiskā vienība „projekts”.

Nenoliedzami, visgudrākie, lasošie un domājošie jaunākās paaudzes pārstāvji, kā arī tie jaunieši, kuri var un nekaunās izmantot vecāku zināšanas, lieliski saprot, ka viņu dzīve kardināli atšķiras no iepriekšējo paaudžu dzīves. Turklāt tam ir vēsturiski objektīvs raksturs, jo pasaule neredzēti grandiozi mainās. Lasoši un domājoši jaunieši nevar nesaprast, kāda loma tagadnē un nākotnē ir kultūras tradīciju pēctecībai un visu paaudžu konsolidācijai. Vienīgi viņus varbūt izbrīnī tas, ka minētās atziņas nav cieņā mūsu sabiedrībā un vairs neietilpst tautas vispārējā gudrībā.